

Viite: Sähköpostitse saapunut pyyntö 10.2.2026, talousvaliokunnan asiantuntijakuuleminen 13.2.2026 (kirjallinen).

U5/2026 valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksista:

1) neuvoston päätökseksi hiili ja terästudkimusrahaston tutkimusohjelman hyväksymisestä, ohjelman monivuotisista teknisistä suuntaviivoista, hiili ja terästudkimusrahaston varojen hoitoa koskevista monivuotisista taloudellisista suuntaviivoista sekä päätösten 2003/77/EY ja 2008/376/EY kumoamisesta (COM(2025) 760 final) ja

2) neuvoston päätökseksi Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyn EHTY:n perustamissopimuksen voimassaolon päättymisen taloudellisista seurauksista ja hiili ja terästudkimusrahastosta tehdyn pöytäkirjan N:o 37 täytäntöönpanemiseksi tarvittavista toimenpiteistä (COM(2025) 759 final)

Teknologiateollisuus ry kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkoasioissa. Alla on esitetty huomioitamme lausuttavina oleviin esityksiin:

Tiivistelmä

Teknologiateollisuus ry kannattaa valtioneuvoston kirjelmässä esitettyjä Suomen kantoja ja näkemyksiä.

Lisäksi haluamme nostaa esiin seuraavia näkökohtia komission ehdotukseen liittyen:

- Uudistetulle tutkimusohjelmalle ehdotetut tavoitteet terästeollisuuden vähähiilistymisen ja puhtaan siirtymän edistämisestä myös kaksikäyttö- ja puolustussovelluksissa ovat hyvin kannattettavia.
- Teknologiateollisuus pitää myös erinomaisena sitä, että rahoitettava toiminta olisi teollisuusvetoista yhteistyötutkimusta sekä pilotti- ja demonstraatiohankkeita.
- Teknologiateollisuus katsoo, että tutkimusohjelman panosten kasvattaminen komission ehdottamalla tavalla 200 miljoonaan euroon vuosittain ja ohjelman keston rajaaminen vuoteen 2030 on perusteltua, mutta emme vastusta myöskään sen pidentämistä vuoteen 2034.
- Teknologiateollisuus esittää lisättäväksi Suomeen kantaa vaatimuksen, jonka mukaan rahoitussuhteen yläraja säilytetään 100 prosentissa ainakin pk-yrityksille, tutkimuslaitoksille ja yliopistoille.

Kirjelmästä ja sen sisältämistä ehdotuksista

Kirjelmällään eduskunnalle valtioneuvosto lähettää eduskunnalle EU komission antamat ehdotukset neuvoston päätöksiä Euroopan hiili- ja terästudkimusrahan (Research Fund for Coal and Steel, RFCS) tutkimusohjelman hyväksymisestä, ohjelman monivuotisista teknisistä ja taloudellisista suuntaviivoista sekä eräiden erikseen mainittujen aiempien päätösten kumoamisesta ja niiden seurauksista.

Muutosten tarkoituksena on paitsi yksinkertaistaa sääntelyä purkamalla moninkertaisia säädöksiä, myös edistää komission alkuvuodesta 2025 julkaisemien Euroopan kilpailukykykompassin (EU Competitiveness Compass), puhtaan teollisuuden aloitteen (Clean Industrial Deal) tavoitteita sekä toteuttaa Euroopan teräs- ja metallialan toimintasuunnitelmaa (European Steel and Metals Action Plan). Toimintasuunnitelmaan sisältyy hiili- ja teräsalan tutkimusrahan kokonaisvaltainen uudistus terästudkimukseen, mukaan lukien puolustussovellukset, tehtävien investointien yksinkertaistamiseksi ja nopeuttamiseksi

Suomen kannan muodostaminen on ajankohtaista, sillä EU:n puheenjohtajana toimiva Kypros tavoittelee neuvoston yleisnäkemyistä asiassa 27.2.2026 kilpailukykyneuvostossa.

Uudistetun rahaston tutkimusohjelman sisältö ja kesto ovat kannatettavia

Kirjelmässä on kuvattu, että EU komission ehdotusten tavoitteena on mahdollistaa merkittävät investoinnit hiili- ja teräsalan tutkimukseen ja innovaatioihin aiempaa nopeammin. Rahaston uudistaminen on komission mukaan tarpeen, koska teollinen murros ja ilmastotavoitteiden saavuttaminen haastavassa geopoliittisessa ja taloudellisessa tilanteessa edellyttävät aiempaa nopeampaa ja joustavampaa tutkimus-, kehitys- ja innovaatorahoitusta.

Uudistuksen myötä rahasto pystyisi komission mukaan entistä paremmin alentamaan yritysten kynnystä investoida uusiin teknologioihin. Samalla rahoitussääntöjen yhdenmukaistaminen muiden EU-ohjelmien kanssa, erityisesti suhteessa EU:n tutkimuksen ja innovaatioiden puiteohjelmaan (Horisontti Eurooppa -puiteohjelmaan), yksinkertaistaisi rahoitusympäristöä ja helpottaisi hakijoiden taakkaa.

Hiili- ja terästudkimusrahan uudistaminen on tarpeen myös siksi, että nyt voimassa olevien säännösten voimassaolo päättyy vuoden 2027 lopussa.

Uudistetun tutkimusohjelman tavoitteet määritellään sitä koskevan päätösehdotuksen artiklassa 3, jonka mukaan se:

- tukee hiili- ja terässektorien vähähiilistymistä ja puhdasta siirtymää tukemalla yhteistyötutkimusta, myös kaksikäyttö- ja puolustussovelluksissa.
- vahvistaa Euroopan kilpailukykyä terästuotannossa, tukee unionin ilmastotavoitteita sekä turvaa teknologista ja teollista johtoasemaa sekä strategista autonomiaa

- tukee oikeudenmukaista, puhdasta ja kilpailukykyistä siirtymää vastaamalla suljettavien hiilikaivosalueiden ympäristöllisiin, taloudellisiin ja sosiaalisiin haasteisiin
- tukee tutkimustulosten hyödyntämistä sekä kaupallistamis- ja skaalaamispotentiaali

Rahoitettava toiminta olisi teollisuusvetoista yhteistyötutkimusta sekä pilotti- ja demonstraatiohankkeita.

Vuoden 2026 lopussa rahaston jäljellä olevien varojen määräksi on arvioitu noin 800 miljoonaa euroa. Komission ehdotusten mukaan 2027–2029 aikana rahoitusta jaettaisiin 200 miljoonan euron arvosta vuosittain ja vuonna 2030 kaikki tuolloin jäljellä olevat varat. Ehdotuksella siis kasvatettaisiin vuotuista rahoitusta liki kaksinkertaiseksi nykyisestä 111 miljoonasta eurosta, mutta sillä ei ole vaikutuksia EU-budjettiin, koska hankerahoitus tulee kokonaisuudessaan olemassa olevasta RFCS-rahastosta.

Teknologiaetollisuus ry kannattaa rahastoa koskevan sääntelyn yksinkertaistamista sekä tutkimusohjelman jatkamista ja sille asetettuja tavoitteita. Näemme valtioneuvoston tavoin, että EU:n panostukset eurooppalaisen hiili- ja terästeollisuuden uudistumisen tukemiseen ovat tärkeitä.

Kirjelmässä on viitattu ehdotuksen lyhyeen aikajänteeseen ja nostettu esiin huolia siitä, että rahaston varojen nopea loppuun käyttö vuoteen 2030 mennessä voisi suosia jo valmiiksi pitkälle valmisteltuja hankkeita.

Valtioneuvoston kirjelmässä on niin ikään kiinnitetty huomiota toimialan pitkiin investointi- ja innovaationsykleihin. Nämä huomioiden valtioneuvosto katsoo, että ohjelmakauden pidentäminen vuoteen 2034 ja käytettävissä olevan rahan jaksottaminen tälle ajalle voisi mahdollistaa realistisemmän hankesuunnittelun ja parantaa rahoituksen vaikuttavuutta. Myös puheenjohtajamaa Kyproksen tuoreimmassa neuvotteluesityksessä on ehdotettu kauden pidentämistä neljästä kahdeksaan vuoteen ja siten ulottamista vuoteen 2034.

On totta, että Euroopan terässektorin rakennemuutos ja vähähiilistymiseen liittyvät tutkimus- ja innovaatiotarpeet ulottuvat selvästi tulevan vuosikymmenen puolelle. Pääomavaltaisen alan pitkät investointi- ja innovaatio sykliet edellyttävät kaikelta sääntelyltä ja kannusteilta ennakoitavuutta ja rahoituksellista jatkuvuutta.

Suomessa terästeollisuus on ollut puhtaan siirtymän edelläkävijä jo pitkään sekä energia- ja päästötehokkuuden osalta että sekundääristen raaka-aineiden käyttäjänä. Meillä yritykset ovat tehneet tarvittavia ja merkittäviä tutkimus- ja kehityspanostuksia jo aiemmin. Tällä hetkellä monissa teknologioissa ollaankin siirtymässä demonstraatio- ja pilottivaiheisiin, jopa kaupallistamiseen tuotantomittakaavassa.

Kirjelmän mukaan suomalaiset korkeakoulut, tutkimuslaitokset ja yritykset ovat hyödyntäneet tutkimusohjelmaa ja menestyneet hauissa hyvin. Vuosien 2021–2025

hakujen päättyneistä hankkeista 15 on ollut suomalaisosallistujia, ja näistä enemmistö on ollut erikokoisia yrityksiä, ja myös korkeakouluja ja tutkimuslaitoksia on kattavasti edustettuna.

Yleisesti ottaen Teknologiateollisuus näkee tärkeänä sen, että suomalaisten yritysten kehittämä teknologia saisi myös sisämarkkinoilla ansaitsemansa kilpailuedun. Tällöin tutkimusohjelmakauden rahoituksen päätyminen komission ehdotuksen mukaisesti varsin pian toimisi mahdollisesti Suomen eduksi.

Teknologiateollisuus katsoo, että tutkimusohjelman panosten kasvattaminen komission ehdottamalla tavalla 200 miljoonaan euroon vuosittain ja ohjelman keston rajaaminen vuoteen 2030 on perusteltua. Teknologiateollisuus ei kuitenkaan vastusta valtioneuvoston ehdotusta kauden pidentämisestä vuoteen 2034 ja sitä vastaavaa vuotuisen rahoituksen uudelleenallokointia.

Lopuksi Teknologiateollisuus haluaisi nostaa esiin sen seikan, että Suomen kannassa ei ole mainintaa esityksen artikla 12:n mukaisesta rahoitussuhteesta (funding rate). Komission alkuperäisessä esityksessä se on ehdotettu olevan enintään 70 % tai 100 % toimijan koosta ja luonteesta riippuen. Puheenjohtajamaan muutosesityksessä mahdollisuus täyteen avustukseen on poistettu myös tutkimuslaitoksilta ja PK-yrityksiltä vedoten siihen, että rahoitettavien hankkeiden tarkoituksena on tuottaa markkinaehtoisia ratkaisuja.

Suomalaiset alan tutkimuslaitokset ja niiden kanssa yhteistyötä tekevät yritykset ovat toivoneet, että mahdollisuus jopa 100 % rahoitussuhteeseen tulisi säilyttää. Aiemmista RFCS-hankkeista saatujen kokemusten perusteella rahoitussuhteen nosto parantaa osallistumisaktiivisuutta. Lisäksi alle 70 % tason jäävillä rahoitussuhteilla hankkeet ovat organisaatioille usein tappiollisia.

Teknologiateollisuus ry esittääkin kohteliaimmin, että Suomi ei kannattaisi artiklan 12 osalta puheenjohtajan muutosesitystä vaan vaatisi rahoitussuhteen ylärajan säilyttämistä 100 prosentissa ainakin pk-yrityksille, tutkimuslaitoksille ja yliopistoille.

Lisätiedot:

Helena Soimakallio

Johtaja, Toimialat ja liiketoiminnan jatkuvuus

Vt. Johtaja, Talous ja kestävä kasvu

Teknologiateollisuus ry

sähköposti: helena.soimakallio@teknologiateollisuus.fi ja puhelin 040 - 550 7706